

Partit de la selecció catalana de futbol. R. Moreno

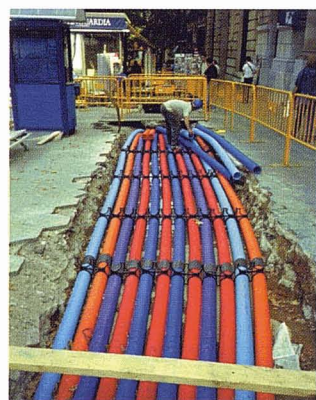
Barcelona: entre el Titànic i el fènix

Miquel Puig i Raposo

(Director General de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió)

Barcelona ens ha lliurat ... de la mediocritat perpètua amb relació a Madrid.

J. Puig i Cadafalch

Instal·lació de cables de fibra òptica. R. Moreno

La sentència del pare de la pàtria és clara. Hauria de ser igualment clar, en aquest moment de desconcert respecte del futur de Catalunya, que el dinamisme de Barcelona és el factor decisiu que determinarà si la Catalunya del 2000 serà un país mediocre -amb una gran qualitat de vida, això sí, o no.

Durant segles Barcelona va ser una ciutat provinciana, sense poder polític, capital d'un país pobre i amb una vida cultural subordinada a la de Madrid, Sevilla i València. Al final del segle XIX Barcelona va esdevenir una ciutat econòmicament important i culturalment autònoma. L'Exposició Universal del 1888 és la manifestació de les aspiracions de Barcelona, aspiracions que es van anar transformant en realitats al llarg del segle XX. El que molts catalans ens preguntem avui amb inquietud és si els Jocs Olímpics del 1992 no representen la clausura d'aquesta etapa. Evitar-ho només és en les nostres mans.

La capital econòmica

En els darrers anys la qualitat de vida de Barcelona ha millorat molt significativament. La ciutat s'ha obert al món, s'han creat espais públics, l'oferta cultural s'ha enriquit, la contaminació ha disminuït ... Ahora, però, el batec econòmic de la ciutat s'ha esmorteït: la major part de les

grans empreses ha marxat, la borsa ha esdevingut definitivament un apèndix d'altres mercats, s'ha perdut la batalla per la capitalitat espanyola de les finances, de la distribució, de l'electrònica, de la informàtica, de les telecomunicacions i de l'audiovisual i el futur de la Fira de Barcelona és vist amb aprensió. No hi ha setmana que la premsa de la ciutat no ens regali algun article que glossa aquesta dinàmica.

No obstant això, les enquestes entre els executius europeus col·loquen Barcelona entre les ciutats preferides per a fer negocis, en gran part per la seva qualitat de vida. Per tant, tenim moltes oportunitats de no perdre el tren. Les enquestes mateixes ens indiquen algunes de les nostres mancances: la qualitat de les telecomunicacions, l'anglès i l'aeroport.

La qualitat de les telecomunicacions millorarà perquè la liberalització del mercat ha disparat les inversions en la xarxa de transmissions. L'ampliació de l'aeroport -sempre subordinada als plans de conversió de Barajas en un dels aeroports principals d'Europa- és més preocupant.

Però encara més important és quelcom que està a les nostres mans: millorar el domini de l'anglès dels nostres escolars, apostar per centres universitaris que atreguin els millors alumnes d'arreu d'Europa, impulsar recintes firals i de congressos que ens permetin recuperar el lideratge i crear les condicions urbanístiques per a afavorir el desenvolupament del sector de les tecnologies de la informació i de l'audiovisual, ja que constitueixen una oportunitat única i que totes dues precisen d'unes instal·lacions que escassegen.

Per últim, i encara que és evident que Barcelona mai no constituirà un centre financer de primer ordre, la seva capacitat per a intervenir en la realització de grans projectes augmentaria considerablement amb la fusió de caixes d'estalvi mitjanes, i això seria factible encara que la seu de la nova entitat radiqués a Tarragona, per exemple.

Rodatge d'un anunci a la Catedral de Barcelona. Piramide

La capital de Catalunya

Barcelona és indiscutiblement la capital de Catalunya, però això no significa que tots els catalans puguin gaudir de la seva oferta educativa i cultural amb prou comoditat.

El tren de gran velocitat connectarà els habitants de Lleida, Tarragona i Girona amb Barcelona i amb l'aeroport. Aquest serà un gran pas endavant per a enfortir el caràcter metropolità de Barcelona. A partir d'aquí caldran dues passes més: la connexió amb Castella i València -on tindrem la competència de Madrid i Perpinyà i on hauriem de ser capaços de vèncer la competència de París- i la creació d'un autèntic ferrocarril metropolità que connecti tot el territori català, almenys fins a un radi de cent quilòmetres al voltant de Barcelona.

La ciutat cosmopolita

Barcelona no pot aspirar a ser la capital de Catalunya, i ni tan sols a esdevenir la capital dels països catalans -objectiu ja prou difícil-, sense esdevenir realment una ciutat cosmopolita.

Totes les nacions amb empena experimenten una tensió estimulante entre la capital -cada cop més cosmopolita- i el rerepaís, que es modernitza preservant el passat: l'agricultura, els paisatges salvatges, les tradicions rurals, els dialectes,... Aquest rerepaís sovint lamenta el que considera la traïció de la capital, però en realitat se'n sent orgullós. Així, els catalans no barcelonins critiquen el centralisme i el caràcter de la capital, però n'aplaudeixen els èxits dels equips esportius i s'enorgulleixen de la ciutat tan bon punt travessen els límits de Catalunya.

La Barcelona de quaranta anys enrera -en relació amb l'Espanya del moment- era més cosmopolita que avui. Llavors era una ciutat que parlava una llengua estrangera -el francès-, que travessava la frontera amb facilitat i en què els

intel·lectuals bevien de fonts estrangeres. Ara estudiem anglès, però aquest canvi, que era obligat, ens ha fet perdre el lideratge.

Algunes de les accions que hem enumerat a l'hora de recuperar el pols econòmic constitueixen elements per a reforçar el cosmopolitisme de Barcelona: l'anglès, l'aeroport, els centres universitaris de caràcter europeu, les fires i congressos i l'aposta per la nova economia.

A més, hi ha l'oportunitat d'esdevenir un pol d'atracció de turisme cultural. El Fòrum 2004 constitueix una aposta arriscada però justament per això més digna d'aplaudiment.

Menys ambiciosa però més segura és l'aposta pel turisme que busca l'espectacle i l'art. El Liceu reconstruït no pot satisfer la demanda d'entrades per a turistes que visiten la ciutat, fet que sembla indicar que caldria augmentar l'oferta d'espectacles oberts a espectadors multinacionals: òpera, musicals, teatre clàssic i grans exposicions.

Entre el Titànic i el fènix

Barcelona es va convertir al final del XIX en la capital industrial d'Espanya. Aquest procés va permetre, també, la transformació de Barcelona en una capital cultural.

L'era industrial arriba a la seva fi i amb ella es multipliquen els senyals de pèrdua de vigor polític, econòmic i cultural de Barcelona: per primera vegada d'ençà de l'inici de la Revolució Industrial, Catalunya expulsa molts dels seus professionals més ben preparats.

Tanmateix, com en tot moment de canvi, les oportunitats estan més obertes que mai. Si Barcelona les aprofita pot esdevenir una ciutat més vital que mai, però fer-ho exigeix apostar amb decisió pel món de l'anglès, per la nova economia, les comunicacions modernes, la recerca avançada i l'oferta cultural internacional.

